

Konsumpcja gospodarstw domowych we Francji dotyczyła głównie użytkowania mieszkań (25%), środków transportu (14%) i artykułów spożywczych (13%). Coraz większą rolę w budżecie rodzinnym odgrywają wydatki na rozrywkę, np. 9 % przeznacza się na rekreację i kulturę, 7% na usługi gastronomiczne i hotelarskie.

Porównując strukturę wydatków w Polsce i we Francji należy zwrócić szczególną uwagę na podział wydatków na dwie grupy pochłaniające największą część środków, którymi dysponują gospodarstwa domowe w obu krajach: żywność i napoje bezalkoholowe oraz użytkowanie mieszkania i koszty energii. Główna różnica polega na tym, że w Polsce we wszystkich rodzajach gospodarstw domowych wydatki na żywność stanowią większą część dochodów niż we Francji, natomiast francuskie gospodarstwa domowe przeznaczają znacznie większą część swych dochodów na użytkowanie mieszkania i koszty zużycia energii.

b) Różnice w dochodach

Makroekonomiczne podejście do dochodów i konsumpcji maskuje istotne różnice społeczne. Pomimo przeciętnych zasobów gospodarstwa domowego, mogą pojawić się nierówności między gospodarstwami zamożniejszymi i biedniejszymi. Analiza poziomu dochodów pozwala na uwzględnienie tego zjawiska.

Dla zobrazowania zróżnicowania dochodów gospodarstw domowych w opracowaniu wykorzystano współczynnik Giniego oraz wskaźnik zróżnicowania decylowego. Współczynnik Giniego przybiera wartość między 0 a 1. Wartość zero (rozkład jednorodny) oznacza, że wszystkie analizowane jednostki (osoby/gospodarstwa domowe) mają ten sam dochód, natomiast wartość 1, że wszystkie jednostki poza jedną miały dochód zerowy. Im więc większa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji, a tym samym większe nierówności. W tej części opracowania wykorzystano również wskaźniki zróżnicowania decylowego określające relację między najwyższym (granicznym) dochodem w wybranych grupach decylowych. Grupy decylowe tworzy się dzieląc badaną zbiorowość uporządkowaną według rosnącego poziomu dochodów na 10 równych części. Pierwszy decyl (pierwsze 10%) reprezentowany jest przez część najuboższą społeczeństwa, a ostatni przez najbogatszą (ostatnie 10%). Porównując krańcowe rozpiętości decylowe uzyskuje się rozpiętości dochodowe.

Polska

W latach 2000-2010 obserwowano w Polsce systematyczny wzrost przeciętnych miesięcznych dochodów do dyspozycji (dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki). Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności. W latach 2006-2010 jego wzrost był najwyższy w pierwszej grupie decylowej gospodarstw domowych (o 54,5%). W efekcie udział najwyższego dochodu w pierwszej grupie decylowej (D1) w najwyższym dochodzie w dziewiątej grupie decylowej (D9) wzrósł z 14,3% do 16,2%. Jednakże dysproporcje w poziomie zamożności Polaków pozostawały duże. Pomimo poprawy relacji pomiędzy wysokością najwyższych dochodów w dziewiątej i pierwszej grupie decylowej z 7,0 w 2000 r. do 6,2 w 2010 r. wskaźnik ten był w 2010 r. niemal dwukrotnie wyższy niż we Francji. Zauważa się, że w analizowanym okresie poprawiła się też relacja najwyższych dochodów w piątej (D5) i pierwszej (D1) grupie decylowej (z 3,7 w 2000 r. do 3,2 w 2010 r.) przy utrzymującej się na poziomie ok. 1,9 relacji najwyższych dochodów w dziewiątej (D9) i piątej (D5) grupie decylowej.

La consommation des ménages français est principalement consacrée au logement (25%), aux transports (14%), à l'alimentation (13%). Les dépenses de loisirs prennent une place croissante dans le budget des ménages : par exemple, 9% des dépenses sont consacrées aux loisirs et à la culture, 7% à la restauration et l'hôtellerie.

En comparant la structure des dépenses en Pologne et en France, il faut noter l'importance de deux catégories qui pèsent le plus dans les dépenses des ménages dans les deux pays : les produits alimentaires et les boissons non alcoolisées ainsi que les coûts du logement et de l'énergie, avec cette principale différence qu'en Pologne tous les types de ménages dépendent une part plus importante de leur revenu pour acheter des produits alimentaires qu'en France tandis que les ménages français consacrent une part plus importante de leur revenu pour payer le logement et l'énergie.

b) Disparités de revenus

L'approche macroéconomique des revenus et de la consommation masque des différences significatives entre les groupes sociaux. Au delà des ressources moyennes des ménages, des inégalités peuvent apparaître entre les ménages les plus aisés et les ménages les plus modestes. L'analyse de l'éventail des revenus permet de prendre en compte ce phénomène.

Le coefficient de Gini et les rapports interdéciles permettent d'apprécier la différenciation des revenus des ménages. Le coefficient de Gini est un nombre variant de 0 à 1, où 0 signifie la répartition égale (toutes les entités analysées ont le même revenu) et 1 signifie qu'une entité a tout le revenu, les autres ont le revenu égal à zéro. Plus la valeur du coefficient augmente, plus la concentration et les inégalités augmentent. Pour disposer des déciles, il faut partager l'ensemble analysé en 10 tranches égales selon les revenus croissants. Le premier décile (premiers 10%) est représenté par la partie la plus pauvre de la population, et le dernier par les plus riches (derniers 10%).

Pologne

Dans les années 2000-2010, on observe en Pologne une augmentation systématique du revenu disponible mensuel moyen (le revenu utilisable net d'autres dépenses. Le revenu disponible est destiné à l'acquisition de biens et de services de consommation et à l'épargne). Dans les années 2006-2010, son augmentation est la plus forte pour le premier décile de ménages (de 54,5%). Cependant, les inégalités de revenus sont toujours importantes en Pologne. Malgré l'amélioration du rapport entre le neuvième décile et le premier décile de 7,0 en 2000 à 6,2 en 2010, cet indice est presque le double de l'indice français en 2010. Pendant la période analysée, on note aussi l'amélioration du rapport entre le cinquième (D5) et le premier décile (D1) (de 3,7 en 2000 à 3,2 en 2010) tandis que le rapport entre le neuvième décile (D9) et le cinquième décile (D5) reste stable et est de 1,9.

Tabela 12 : Najwyższy miesięczny dochód do dyspozycji w przeliczeniu na osobę w wybranych grupach decylowych w Polsce w 2006 r. i 2010 r.

Tableau 12 : Le revenu disponible mensuel le plus élevé par habitant selon les groupes de décile en Pologne dans les années 2006 et 2010			
Jednostka: zł, liczba	2006	2010	Unité : PLN, nombre
Decyle			Décile
D1	179,76	277,79	D1
D5	625,69	896,34	D5
D9	1226,82	1710,88	D9
Wskaźniki			Indicateurs
D9/D1	6,8	6,2	D9/D1
D9/D5	2	1,9	D9/D5
D5/D1	3,5	3,2	D5/D1
Współczynnik Giniego ¹	0,34	0,342	Indice de Gini ¹

[1] Współczynnik liczony jest na podstawie dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym. Gospodarstwom o dochodzie ujemnym przypisano wartość równą zero.

[1] Indice calculé en fonction du revenu disponible par personne dans le ménage. Ménages ayant un revenu négatif = valeur zéro attribuée par convention.

Tabela 13: Poziom życia i wskaźniki nierówności dochodów we Francji w 2006 r. i 2009 r.

Tableau 13 : Niveau de vie et indicateurs d'inégalité des revenus en France en 2006 et 2009			
	2006	2009	
Poziom życia wyrażony rocznymi dochodami w euro			Niveau de vie annuel en euros
decyl 1 (D1)	10 100	10 410	1 ^{er} décile (D1)
mediana (D5)	18 300	19 080	Médiane (D5)
decyl 9 (D9)	34 420	35 840	9 ^e décile (D9)
Wskaźnik nierówności dochodów			Indicateurs d'inégalité
D9/D1	3,41	3,44	D9/D1
D9/D5	1,88	1,87	D9/D5
D5/D1	1,81	1,83	D5/D1
Współczynnik Giniego	0,219	0,290	Indice de Gini

Wyjaśnienie: w tym rzeczywistych transferów społecznych, dochody z nieruchomości oraz podatki bezpośrednie i premie.
źródła: COMSA; CNAF; Cnav; DGFIP; INSEE ankiety Dochody podatkowe.

Champ : y compris les transferts sociaux réels, les revenus du patrimoine et couvre les impôts directs et la prime pour l'emploi.
sources : COMSA ; Cnaf ; Cnav ; DGFIP ; Insee, enquêtes Revenus fiscaux

Zróżnicowanie dochodów gospodarstw domowych, wyrażone przez współczynnik Giniego, od 2003 r. utrzymuje się w Polsce na zbliżonym poziomie, jego wartość dla gospodarstw domowych ogółem wyniosła w 2010 r. – 0,342.

En Pologne, la différenciation des revenus des ménages, exprimée par le coefficient de Gini, se maintient à un niveau stable depuis 2003 ; en 2010, la valeur du coefficient est de 0,342 pour l'ensemble des ménages.

Francja

We Francji w 2009 r. według analizy deklaracji podatkowych i socjalnych (ERFS) przeciętny dochód osób prowadzących gospodarstwo domowe na obszarze Francji metropolitalnej wyniósł 19080 euro rocznie (1590 euro miesięcznie). Jednakże, 10% osób mniej zamożnych osiągała dochody poniżej 10410 euro rocznie (decyl pierwszy D1), a 10% osób bardziej zamożnych dysponowała środkami przewyższającymi kwotę 35840 euro (decyl dziewiąty D9). W pierwszym półroczu 2000 r. zanotowano spadek nierówności społecznej. Na taką sytuację wpłynął wzrost środków finansowych uboższych i średniozamożnych gospodarstw domowych. Następnie, w drugim półroczu 2000 r. dochody osób uboższych przestały gwałtownie wzrastać w stosunku do dochodów osób średniozamożnych i zamożnych, które sukcesywnie wzrastały. Taki duży wzrost poziomu życia związany był w szczególności ze wzrostem dochodów z aktywów, które skoncentrowane były w grupie osób najzamożniejszych. W tym okresie, dochody gospodarstwa domowego na jednostkę konsumpcyjną ostatniego decyla wzrastały średnio o 11% rocznie.

c) Bezrobocie

Brak sprzyjających warunków ekonomicznych oraz wzrost liczby bezrobotnych obserwowany na przełomie XX i XXI wieku stał się jednym z głównych problemów Europy. Skłoniło to kraje członkowskie Unii Europejskiej do podjęcia skoordynowanych działań mających na celu reformę polityki zatrudnienia. Jako główne zadania wyznaczono: zmniejszenie stopy bezrobocia, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobocia długotrwałego² oraz walkę z bezrobociem wśród ludzi młodych.

W latach 2000-2010 stopa bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej we Francji kształtowała się na nieco wyższym poziomie niż średnia UE 27 i wahała się od 10,2% (w 2000 r.) do 9,7% (w 2010 r.). W analogicznym okresie w Polsce obserwowane były znacznie większe wahania tego wskaźnika, bo od 16,1% w 2000 r. do 9,6% w 2010 r.

Polska

W Polsce od 2000 do 2002 r. obserwowano wzrost stopy bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej o 3,8 p.proc. W kolejnych latach stopa bezrobocia systematycznie spadała. W 2008 r. wyniosła 7,1% (tj. o 12,8 p.proc. mniej niż w 2002 r.). Wówczas niemal osiągnęła poziom średniej dla UE 27 (7,0%) i była o 0,7 p.proc. niższa niż we Francji. Niestety już w 2009 r. stopa bezrobocia w Polsce, podobnie jak w pozostałych krajach Wspólnoty, była wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim.

Francja

W 2010 r. stopa bezrobocia we Francji wyniosła 9,7% (ponad 2,8 milionów osób pozostawało bez pracy). Taki stan pogłębiał się od 2008 r. (+2 p. proc.) i nie był tak wysoki od 1999 r. Stopa bezrobocia w 2010 r. wśród kobiet wyniosła 10,1% i była nieznacznie wyższa od stopy bezrobocia wśród mężczyzn (9,3%). Pod względem analizowanego wskaźnika różnica między płciami zaciera się: w 2008 r. wyniosła 1,1 p. proc. a w 2010 r. niewiele ponad 0,8 p. proc.

² Zgodnie z metodologią EUROSTATU za osoby długotrwale bezrobotne uznaje się osoby, które aktywnie poszukiwały pracy przez rok i dłużej (12 miesięcy i więcej)

France

Le niveau de vie médian des personnes vivant dans un ménage en France métropolitaine s'élève à 19 080 € par an, soit 1 590 € par mois selon l'enquête Revenus fiscaux et sociaux (ERFS). Toutefois, les 10% des personnes les plus modestes ont un niveau de vie inférieur à 10 410 € annuels (1er décile ou D1). Les 10% les plus aisées disposent d'un niveau de vie supérieur à 35 840 € (9ème décile ou D9). Sur la première moitié des années 2000, une baisse des inégalités a été globalement observée, du fait d'un mouvement d'élévation des ressources des ménages modestes et des groupes intermédiaires. Puis, sur la seconde moitié des années 2000, les niveaux de vie des personnes les plus modestes ont cessé d'augmenter plus rapidement que les niveaux de vie intermédiaires alors que ceux des plus aisées continuaient leur progression. Cette plus forte progression du niveau de vie dans le haut de la distribution est liée à une forte hausse des revenus en particulier des revenus du patrimoine, qui sont fortement concentrés chez les personnes les plus aisées. Sur cette période, les revenus du patrimoine par unité de consommation du dernier décile augmentent de 11% par an en moyenne, expliquant la quasi-totalité de l'accroissement spécifique de leur niveau de vie.

c) Chômage

L'absence de conditions économiques favorables et l'augmentation du nombre de chômeurs à la fin du XXe et au début du XXIe siècle est l'un des problèmes majeurs de l'Europe qui a poussé les États membres de l'Union Européenne à entreprendre des actions coordonnées pour réformer la politique de l'emploi avec comme mission principale de réduire le taux de chômage, notamment du chômage de longue durée² et de lutter contre le chômage de jeunes.

Dans les années 2000-2010, le taux de chômage des personnes âgées de 15 ans et plus en France dépasse légèrement la moyenne de l'UE 27 et oscille de 10,2% (en 2000) à 9,7% (en 2010). Pendant cette période en Pologne les variations observées du taux sont beaucoup plus importantes, de 16,1% en 2000 à 9,6% en 2010.

Pologne

Dans les années 2000-2002, on observe en Pologne l'augmentation de 3,8 points du taux de chômage des personnes âgées de 15 ans et plus. Pendant les années suivantes, le taux de chômage est en baisse systématique. En 2008, le taux de chômage est de 7,1% (soit une réduction de 12,8 points par rapport à 2002). A l'époque, le taux de chômage est presque au niveau de la moyenne de l'UE 27 (7,0%) et est de 0,7 point inférieur qu'en France. Malheureusement, déjà en 2009, le taux de chômage en Pologne de même que dans les autres États membres augmente par rapport à l'année précédente.

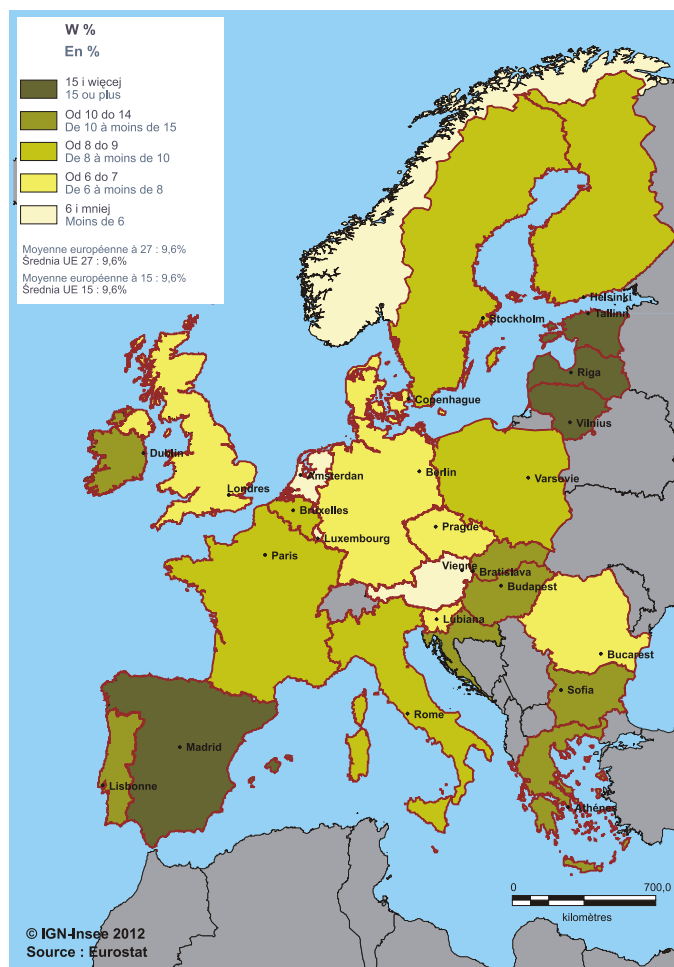
France

En 2010, le taux de chômage en France, atteint 9,7% de la population active soit plus de 2,8 millions de personnes. Ce taux est en nette augmentation depuis 2008 (+2 points) et n'a pas été aussi élevé depuis 1999. Le taux de chômage des femmes est un peu plus élevé et atteint 10,1% en 2010 contre 9,3% pour les hommes. Toutefois, l'écart entre les deux diminue et n'est plus que de 0,8 point contre 1,1 en 2008.

² Selon la méthodologie d'EUROSTAT, les personnes qui recherchent activement un emploi depuis un an et plus (12 mois et plus) sont considérées chômeurs de longue durée.

Mapa 1: Stopa bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej w 2010 r.

Carte 1 : Taux de chômage des 15 ans et plus en 2010

źródło : Eurostat.

source : Eurostat.

d) Ubóstwo, minimum socjalne

Istnieje wiele metod pozwalających ocenić poziom dobrobytu i określić zjawisko ubóstwa w społeczeństwie. Pierwsze podejście do warunków życia ma na celu ustalenie wydatków na utrzymanie, niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb gospodarstwa domowego oraz podstawowych wymagań dla życia domowników, edukacji dzieci i relacji społecznych. Niniejsza metoda jest stosowana przez kraje europejskie, również przez Polskę w procesie konwergencji gospodarczej. Druga metoda zwana monetarną, ma na celu analizę udziału ludności żyjącej poniżej pewnego poziomu dochodów i określa ogólną dystrybucję dochodów w społeczeństwie. Podejście to jest preferowane przez Unię Europejską w porównaniach międzynarodowych. Trzecia metoda, zwana instytucjonalną (ogólnie znaną pod pojęciem minimum socjalnego), pozwala na określenie liczby gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej z tytułu niestabilnej sytuacji. Metoda ta stosowana jest głównie w najbogatszych krajach europejskich z dobrze rozwiniętym systemem ochrony socjalnej, np. we Francji.

d) Pauvreté, minima sociaux

Plusieurs approches permettent d'appréhender le niveau de bien-être, et a contrario l'importance des situations de pauvreté, au sein d'une société. Une première approche, dite par les conditions de vie, cherche à mesurer les dépenses de subsistance, nécessaires pour répondre aux besoins de base d'un ménage : les consommations essentielles et requises pour la vie du ménage, l'éducation des enfants et les relations sociales. Cette approche est retenue dans les pays européens en voie de convergence économique, notamment en Pologne. Une seconde approche, dite monétaire, vise à examiner la part de la population disposant moins d'un certain niveau de revenus, définis relativement à la distribution globale des revenus dans la société. Cette approche est privilégiée par l'Union Européenne dans les comparaisons internationales. Une troisième approche, dite approche institutionnelle, dénombre les ménages bénéficiant d'une des aides sociales versées au titre de la précarité, plus généralement appelées minima sociaux. Cette approche s'applique plus particulièrement dans les pays européens les plus aisés, ayant développé ce type de protection sociale, comme en France.

W Polsce uwzględnia się następujące granice ubóstwa: relatywną wyrażoną kwotą równą 60% średnich wydatków gospodarstw domowych, „ustawową” – kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej, skrajną (minimum egzystencji) – wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Do określenia zasięgu ubóstwa relatywnego stosowany jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym. Wylicza się go jako procent osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju. Jego wartość w 2009 r. wskazuje, że w Polsce 17,1% osób w gospodarstwach domowych było zagrożonych ubóstwem relatywnym.

Dopełnieniem informacji o ubóstwie jest minimum socjalne, którego wartość bierze się za podstawę do ustalenia granicy ubóstwa skrajnego. Minimum socjalne wyznacza granicę wydatków gospodarstw domowych, mierzącą minimalny godziwy poziom życia. W Polsce minimum socjalne ustala Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. W latach 2005-2009 najmniejsza dynamika zmian jego wysokości dotyczyła jedno- i dwuosobowych gospodarstw pracowniczych. W tej grupie gospodarstw wzrost minimum socjalnego wyniósł około 7%. W tym czasie w pozostałych typach gospodarstw jego wartość wzrosła o ponad 12%, z czego największa dynamika została odnotowana dla 2-osobowych gospodarstwach emeryckich.

W latach 2005-2009 przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych na 1 osobę wzrosły o 38,6% (z 690,30 zł w 2005 r. do 956,68 zł w 2009 r.). W 2005 r. wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych stanowiły 81,8% minimum socjalnego, a w 2009 r. 106,1%.

Francja

Poziom ubóstwa monetarnego określany jest jako udział osób na poziomie życia poniżej progu ubóstwa, który szacowany jest na 60% przeciętnego poziomu życia. W 2009 r. odpowiadał dochodowi poniżej 954 euro miesięcznie. Wskaźnik ubóstwa we Francji w 2009 r. osiągnął wartość 13,5%. Oznacza to, że 8,2 miliona osób żyło poniżej progu ubóstwa, z których połowa uzyskiwała dochód w wysokości 773 euro miesięcznie.

Instytucjonalne podejście do ubóstwa daje mniejszą niepewność pomiaru. W 2009 r. Francja liczyła 3,5 miliona osób uzyskujących minimum socjalne, tzn. świadczenia społeczne wypłacane w zależności od posiadanych środków i zmierzające do zapewnienia minimalnego dochodu osoby lub jej rodziny. Od 2000 r. liczba ta stopniowo rosła, a od 2005 r. utrzymuje się na tym samym poziomie. Liczba korzystających ze świadczeń stale rośnie (1,3 milionów). Zasiłek (RSA socjalny i zawodowy) jest świadczeniem „hybrydowym”, spełniającym jednocześnie funkcję minimum socjalnego (RSA socjalne) i uzupełnienia dochód pracowników prowadzących gospodarstwo domowe o niskich dochodach (RSA zawodowe).

En Pologne les limites suivantes de la pauvreté sont retenues: la pauvreté « relative » - disposer d'un revenu inférieur de 60% au moins par rapport au revenu moyen des ménages ; la pauvreté « légale » – disposer de revenus inférieurs au seuil qui, selon la loi en vigueur sur l'aide sociale, permet de demander une allocation sociale ; la pauvreté extrême (le minimum d'existence) – le niveau de satisfaction des besoins au-dessous duquel la vie biologique et le développement psychophysique de l'homme sont menacés. Le taux de risque de pauvreté relative sert à définir le périmètre de la pauvreté relative. Ce taux est défini par le pourcentage de personnes dont le revenu disponible équivalent (après transferts sociaux) est en dessous de la limite de la pauvreté fixée au niveau de 60% du revenu national médian disponible. Depuis 2009, sa valeur démontre qu'en Pologne 17,1% personnes au sein des ménages sont menacées par la pauvreté relative.

Le minimum social complète l'information sur la pauvreté. Le minimum social permet de fixer la limite des dépenses des ménages qui sert à mesurer le niveau minimal de vie digne. En Pologne, c'est l'Institut du Travail et des Affaires sociales qui est chargé de fixer les minima sociaux. Dans les années 2005-2009, la plus faible dynamique des variations du minimum social est celle des ménages d'actifs, composés d'une ou deux personnes où la croissance du minimum social est environ de 7%. En parallèle, le minimum social augmente de plus de 12% pour les autres types de ménages et la dynamique la plus forte concerne les ménages de retraités composés de deux personnes.

Dans les années 2005-2009, les dépenses mensuelles moyennes des ménages par personne augmentent de 38,6% (de 690,30 zł en 2005 à 956,68 zł en 2009). En 2005, les dépenses des ménages par personne sont de 81,8% du minimum social et en 2009, de 106,1%.

France

Le taux de pauvreté monétaire est défini comme la proportion de personnes ayant un niveau de vie inférieur au seuil de pauvreté. Ce seuil est calculé comme étant égal à 60% du niveau de vie médian. Il correspond à un niveau de vie inférieur à 954 euros par mois en 2009. Le taux de pauvreté calculé atteint 13,5% en 2009 en France. Ainsi, 8,2 millions de personnes vivent en dessous de ce seuil en 2009, dont la moitié vivent avec moins de 773 euros par mois.

L'approche institutionnelle de la pauvreté donne une mesure plus restreinte de la précarité. En 2009, la France comptait 3,5 millions d'allocataires des minima sociaux, c'est à dire de prestations sociales versées sous conditions de ressources et visant à assurer un revenu minimum à une personne ou à sa famille. Ce chiffre était en hausse depuis 2000 mais stable depuis 2005. Les allocataires du revenu de solidarité active (RSA) sont les plus nombreux (1,3 million). Le RSA est une prestation « hybride », assurant à la fois une fonction de minimum social (RSA socle dénombré ci-dessus) et de complément de revenu pour des travailleurs vivant dans des foyers aux revenus modestes (RSA activité).

W 2009 r. w całej Unii Europejskiej blisko 16,3% populacji (80 milionów osób) żyło poniżej progu ubóstwa, przy założeniu, że próg ten wynosił 60%. We Francji wskaźnik ubóstwa wyniósł 13,5% i był najniższy w Europie, zaraz za krajami skandynawskimi, gdzie wyniósł ok. 13%. Najwyższe wskaźniki ubóstwa, powyżej 20%, zaobserwowano w Europie wschodniej. Przy 17,1% poziomie ubóstwa monetarnego, Polska zajmuje lepszą pozycję niż inne kraje zmierzające do zrównania gospodarczego.

Dans l'ensemble de l'Union européenne, si l'on prend en compte le seuil à 60% du revenu médian national, près de 16,3% de la population, soit 80 millions de personnes, vivent sous le seuil de pauvreté en 2009. Avec un taux à 13,5%, le niveau de pauvreté en France est parmi les plus bas d'Europe, juste derrière les pays nordiques (autour de 13%). Les taux les plus élevés, supérieurs à 20%, sont observés en Europe de l'Est. Avec un taux de pauvreté monétaire estimé à 17,1%, la Pologne s'inscrit dans une position légèrement plus favorable que d'autres pays en voie de convergence économique.

Województwo kujawsko-pomorskie na tle Polski i Nord-Pas-de-Calais na tle Francji tle Francji

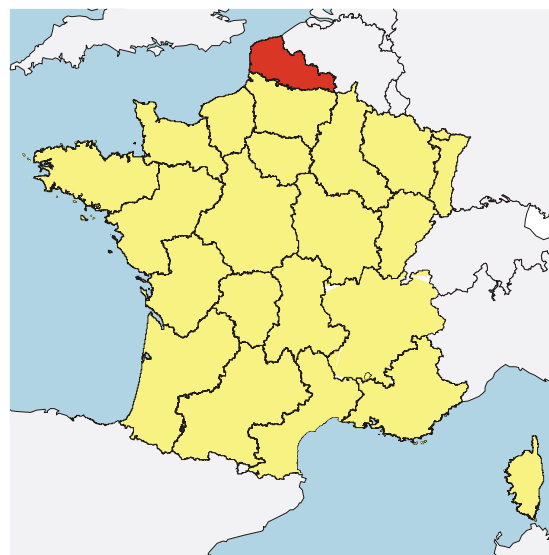
1. Ogólna charakterystyka województwa kujawsko-pomorskiego i Nord-Pas-de-Calais

La voïvodie de Cujavie-Poméranie en Pologne et la région Nord-Pas-de-Calais en France

1. Caractéristiques générales de la Cujavie-Poméranie et du Nord-Pas-de-Calais

Mapa 2: Położenie województwa kujawsko-pomorskiego w Polsce i regionu Nord-Pas-de-Calais we Francji

Carte 2 : Situation géographique de la voïvodie de Cujavie-Poméranie en Pologne et de la région Nord-Pas-de-Calais en France

źródło: Insee.
source : Insee

Województwo kujawsko-pomorskie zajmuje powierzchnię 17 972 km² (stan z dnia 1 stycznia 2010 r.), z czego 65,6% stanowią użytki rolne. W 2008 r. zamieszkiwało je 2 067,9 tys. osób i w ostatnich latach nie zaszły znaczące zmiany w wielkości potencjału demograficznego. Województwo kujawsko-pomorskie cechuje się dodatnim przyrostem naturalnym, który w 2008 r. wyniósł 1,6 prom. (w wartościach bezwzględnych było to 3 226 osób). Niekorzystne dla regionu było ujemne saldo migracji na pobyt stały, które w 2008 r. wyniosło – 0,8 prom. (minus 1 681 osób), jednak wartość tego wskaźnika zmniejszyła się w stosunku do 2005 r.; wówczas saldo wynosiło – 1,0 prom. (minus 2 080 osób). Struktura wieku ludności województwa pokazuje przewagę liczby ludności w wieku 29 lat i mniej nad liczbą ludności w wieku 55 lat i więcej, przy czym różnica między najmłodszą i najstarszą częścią populacji między 2005 r. a 2008 r. zmniejszyła się (z 386,7 tys. osób do 306,0 tys. osób). W 2008 r. dalsze przeciętne dalsze trwanie życia kobiet mieszkających w województwie wynosiło 79,6 lat, a mężczyzn 71,0 lat.

La voïvodie Cujavie-Poméranie a une superficie de 17 972 km² dont 65,6% sont des terres cultivées (situation au 1er janvier 2010). La voïvodie compte, en 2008, 2 067 900 habitants, et n'a pas connu depuis de changements démographiques significatifs. La voïvodie Cujavie-Poméranie se caractérise par un taux de natalité positif qui en 2008 est de 1,6 pour mille (3 226 en valeur absolue). Le solde négatif de l'émigration est défavorable pour la région, ce solde étant en 2008 de - 0,8 pour mille (moins 1 681 personnes), cependant la valeur du taux diminue par rapport à 2005, avec un solde de - 1,0 pour mille (moins 2 080 personnes). La structure des âges de la population de la voïvodie démontre la prédominance de la population de 29 ans et moins sur la population de 55 ans et plus, l'écart entre les jeunes et les seniors s'étant réduit de 386 700 personnes à 306 000 personnes entre 2005 et 2008. En 2008, l'espérance moyenne de vie des femmes vivant en voïvodie est de 79,6 ans et celle des hommes, de 71,0 ans.

W 2008 r., region Nord-Pas-de-Calais zamieszkiwało ponad 4 miliony osób. Na przestrzeni ostatnich kilku lat tempo przyrostu naturalnego ludności w Nord-Pas-de-Calais jest wolniejsze niż średnie tempo we Francji, jak i w krajach europejskich. Jego wartości są nadal dodatnie (sklasyfikowane na 23 miejscu wśród regionów europejskich), mimo to Nord-Pas-de-Calais nie jest regionem atrakcyjnym, gdyż saldo migracji jest niekorzystne.

W regionie Nord-Pas-de-Calais zamieszkuje znaczący odsetek ludności młodej (poniżej 20 roku życia). Biorąc pod uwagę tę grupę ludności, region, w porównaniu z innymi we Francji i Europie plasuje się na 9 miejscu w rankingu europejskim. Czołowe lokaty wspomnianego rankingu zajmują regiony zamorskie (POM/TOM). Należy dodać, że w regionie Nord-Pas-de-Calais odnotowuje się stosunkowo długie przeciętne trwanie życia ludności zarówno wśród 20-latków, jak i 60-latków (bez względu na płeć).

En 2008, plus de 4 millions de personnes vivent dans la région Nord-Pas-de-Calais. La population a augmenté moins vite ces dernières années qu'en moyenne française ou européenne. Si le solde naturel est plus élevé dans la région (classée 23e au niveau européen pour cette variable), le Nord-Pas-de-Calais n'est pas attractif et son solde migratoire lui est nettement défavorable.

Avec 324 habitants au km², le Nord-Pas-de-Calais est la deuxième région métropolitaine la plus dense, derrière l'Île-de-France, et la 63e région au niveau européen. Avec une population relativement jeune comparée aux chiffres nationaux et européens, le Nord-Pas-de-Calais est la région de France métropolitaine ayant la part des moins de 20 ans la plus élevée, et la 9e au niveau européen. Les habitants de la région ont une espérance de vie, calculée à 20 ans comme à 60 ans, plus faible qu'en moyenne nationale, et ce quel que soit le sexe.

2. Prognoza ludności

2. La population de demain

Tabl. 14. Liczba ludności w 2010 r. i prognoza demograficzna w 2030 r. oraz wskaźniki struktury (centralny scenariusz prognozy 2008)

	Tableau 14 : Projections de population en 2010 et 2030 et indicateurs structurels (scénario central de projection de 2008)							
Jednostki: liczba,%	Ludność ogółem (w tys.)			Udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności (w %)		Wskaźnik obciążenia demograficznego (w %)		Unités : nombre, %
	Population totale (en milliers)			Part des 65 ans et plus dans la population totale (en %)		Taux de dépendance des personnes âgées (en %)		
	2010	2030	Zmiana (w %)	2010	2030	2010	2030	
	2010	2030	Évolution (en %)	2010	2030	2010	2030	
UE 27 *	499 389	519 942	4,1	17,4	23,6	25,9	38,0	UE 27 *
Francja metropolitalna	62 583	67 982	8,6	16,7	23,2	25,8	39,0	France métropolitaine
Nord-Pas-de-Calais	4 009	3 969	-1,0	14,4	22,1	21,9	37,0	Nord-Pas-de-Calais
Polska	38 092	36 975	-2,9	13,6	23,0	19,0	36,0	Pologne
Kujawsko-Pomorskie	2 066	2 004	-3,0	12,6	22,8	17,6	35,9	Cujavie-Poméranie

źródło: Eurostat, EUROPOP2008, program konwergencji.

* Liczba ludności UE 27 według stanu w dniu 1 stycznia 2010 r., nie została wykorzystana w całości do przeprowadzenia prognoz demograficznych. Nie jest brana pod uwagę ludność w departamentach zamorskich Francji (około 1,9 mln osób).

Uwaga: badania Prognozy demograficznej prowadzone przez Eurostat zostały zaktualizowane w 2011 r. na poziomie krajowym, co doprowadziło do powstania nowej prognozy EUROPOP2010. Jednakże prognozy dostępne w regionach europejskich były w chwili pisania tego raportu dostępne jedynie w prognozie, EUROPOP2008.

source: Eurostat, regional EUROPOP2008, convergence scenario.

* Population de l'UE 27 au 1er janvier 2010 sur un périmètre restreint retenu pour établir les projections. N'est pas prise en compte la population des Départements d'Outre Mer en France (environ 1,9 millions d'habitants).

Avertissement : l'exercice de projections démographiques conduit par Eurostat a été actualisé en 2011 pour les niveaux nationaux, donnant lieu à de nouvelles projections EUROPOP 2010. Toutefois, les projections disponibles à l'échelle des régions européennes étaient, à la date de rédaction du présent rapport, fondées sur l'exercice antérieur de projections EUROPOP 2008.

Regionalne prognozy demograficzne EuroPop2008 pozwalają na wskazanie dwóch głównych tendencji:

- 1– zwiększenie liczby ludności w większości regionów europejskich do 2030 r.;
- 2– pogłębiający się proces starzenia się ludności zauważalny w prawie wszystkich regionach.

Miedzy rokiem 2010 a 2030 populacja regionu Nord-Pas-de-Calais, w przeciwieństwie do większości regionów europejskich, zmniejszy się (o -1,0%) i pod koniec tego okresu osiągnie poziom 3.969.000 mieszkańców. Bilans przyrostu naturalnego będzie dodatni, ale jednocześnie w zakresie migracji wewnętrznych prognozowany jest większy odpływ niż napływ mieszkańców.

Zgodnie z prognozami, w regionie Nord-Pas-de-Calais w analizowanym okresie nasili się zjawisko starzenia się społeczeństwa. Odsetek osób powyżej 65 roku życia zwiększy się z 14,4% w 2010 r. do 22,1% w 2030 r. Mimo tego region pozostanie stosunkowo młody, gdyż prognozuje się, że średnio w UE 27 udział ten w 2030 r. wyniesie 23,6%. Jednakże stosunek 65-latków i starszych do osób w przedziale wiekowym 15-64 lata, znacznie wzrośnie między 2010 r. a 2030 r. Pod koniec tego okresu zbliży się do średniej europejskiej (38%) i osiągnie poziom 37%.

Prognozy demograficzne Eurostatu i GUS jednoznacznie wskazują, że w najbliższych latach zachodzić będą, zarówno w Polsce, jak i województwie kujawsko-pomorskim, zmiany, które niekorzystnie wpłyną na liczebność i strukturę społeczeństw. Prognozowane przez GUS zmiany liczby ludności wskazują, że w 2030 r. w porównaniu ze stanem z 2010 r. mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego będzie mniej o 3,0%, tj. o 62 tys.

Z analizy sytuacji demograficznej wynika, że postępującej depopulacji ludności w województwie kujawsko-pomorskim towarzyszyć będzie proces starzenia się społeczeństwa. Jak wynika z prognoz demograficznych Eurostatu, w 2030 r. w województwie kujawsko-pomorskim blisko co czwarty mieszkaniec będzie miał 65 lat lub więcej. Udział tych osób w ogólnej liczbie ludności województwa wzrośnie bowiem z 12,6% w 2010 r. do 22,8% w 2030 r.

Les projections démographiques régionales EuroPop2008 permettent de dégager deux tendances essentielles :

- 1- la population devrait augmenter dans la plupart des régions européennes d'ici à 2030 ;
- 2- le processus de vieillissement de la population devrait s'observer dans la quasi-totalité des régions.

Contrairement à la plupart des régions européennes, la population du Nord-Pas-de-Calais diminuerait légèrement, avec -1,0% entre 2010 et 2030, pour s'établir à 3 969 000 habitants en fin de période. Le solde naturel resterait positif mais la région enregistrerait des départs plus nombreux que les arrivées (et ce en particulier au jeu des échanges entre régions françaises).

Selon les projections, la population du Nord-Pas-de-Calais devrait continuer à vieillir, la part des plus de 65 ans passant de 14,4% en 2010 à 22,1% en 2030. La région resterait relativement jeune, la moyenne européenne s'établissant à 23,6%. Cependant, le taux de dépendance des personnes âgées, c'est-à-dire le rapport entre les 65 ans et plus et les 15 à 64 ans, augmenterait significativement entre 2010 et 2030 pour se rapprocher de la moyenne européenne en fin de période avec respectivement 37% et 38%.

Les prévisions démographiques d'Eurostat et du GUS démontrent sans équivoque que dans les années à venir, des changements vont s'opérer aussi bien en Pologne qu'en voïvodie Cujavie-Poméranie et qu'ils vont avoir un impact négatif sur le nombre d'habitants et la structure de la société. Dans cette perspective, en 2030, le nombre d'habitants de la voïvodie Cujavie-Poméranie serait inférieur de 3,0% soit 62 000 personnes par rapport à 2010.

Il découle de l'analyse de la situation démographique que la dépopulation progressive de la voïvodie Cujavie-Poméranie sera suivie du vieillissement de la société. Selon les projections démographiques d'Eurostat, en 2030, presque un quart des habitants de la voïvodie Cujavie-Poméranie seraient âgés de 65 ans et plus : la part des seniors dans la population totale de la voïvodie augmenterait de 12,6% en 2010 à 22,8% en 2030.

3. Ludność na obszarach wiejskich i miejskich

Województwo kujawsko-pomorskie składa się z 19 powiatów, 4 miast na prawach powiatu i 144 gmin. Łącznie w województwie są 52 miasta. W 2010 r. zamieszkiwało w nich 60,5% ludności województwa, co stawiało województwo pod tym względem na 8 miejscu w kraju. Zauważa się, że w latach 2000-2010 zmiany relacji liczby ludności miejskiej i wiejskiej w województwie kujawsko-pomorskim były nieco większe niż w Polsce. W analizowanym okresie wskaźnik urbanizacji w województwie

3. Population des villes et des espaces ruraux

La voïvodie Cujavie-Poméranie se compose de 19 districts, 4 villes ayant le statut de district, et 144 communes. La voïvodie compte 52 villes. En 2010, 60,5% de la population de la voïvodie vivent en ville ce qui positionne la voïvodie à la 8e position en Pologne. Dans les années 2000-2010, l'évolution de la part de la population vivant en zone urbaine ou rurale a été plus soutenue qu'en moyenne en Pologne. Pendant la période analysée, le taux d'urbanisation de la voïvodie diminue de 1,9 point et au niveau

zmałał o 1,9 p. proc., w Polsce natomiast – o 0,9 p. proc. W konsekwencji w 2010 r. wskaźnik urbanizacji w województwie kujawsko-pomorskim był o 0,4 p. proc. niższy niż w Polsce. Około 1/4 ludności miejskiej województwa koncentruje się w stolicach regionu: Bydgoszczy i Toruniu, które w 2010 r. zamieszkiwało odpowiednio : 356,2 tys. i 205,3 tys. ludności. Do większych miast regionu należą także Włocławek (116,9 tys.), Grudziądz (98,8 tys.) i Inowrocław (75,8 tys.).

Liczba i wielkość miast wpływają na gęstość zaludnienia, która w województwie kujawsko-pomorskim zasadniczo jest niższa niż średnio w Polsce. W 2010 r. w województwie na 1 km² przypadało 115 osób, podczas gdy w Polsce 122 osoby, przy czym w miastach było to odpowiednio: 1513 i 1082. Wskaźnik gęstości zaludnienia na terenach wiejskich wynosił zaledwie 48 osób/km² w województwie i 51 osób/km² w Polsce.

Region Nord-Pas-de-Calais składa się z 1545 gmin (w tym 81 gmin liczących ponad 10000 mieszkańców). Stolicą regionu jest gmina Lille, którą zamieszkuje blisko 235 tys. osób. Region składa się z dwóch spośród 101 departamentów na terytorium francuskim: Nord i Pas-de-Calais.

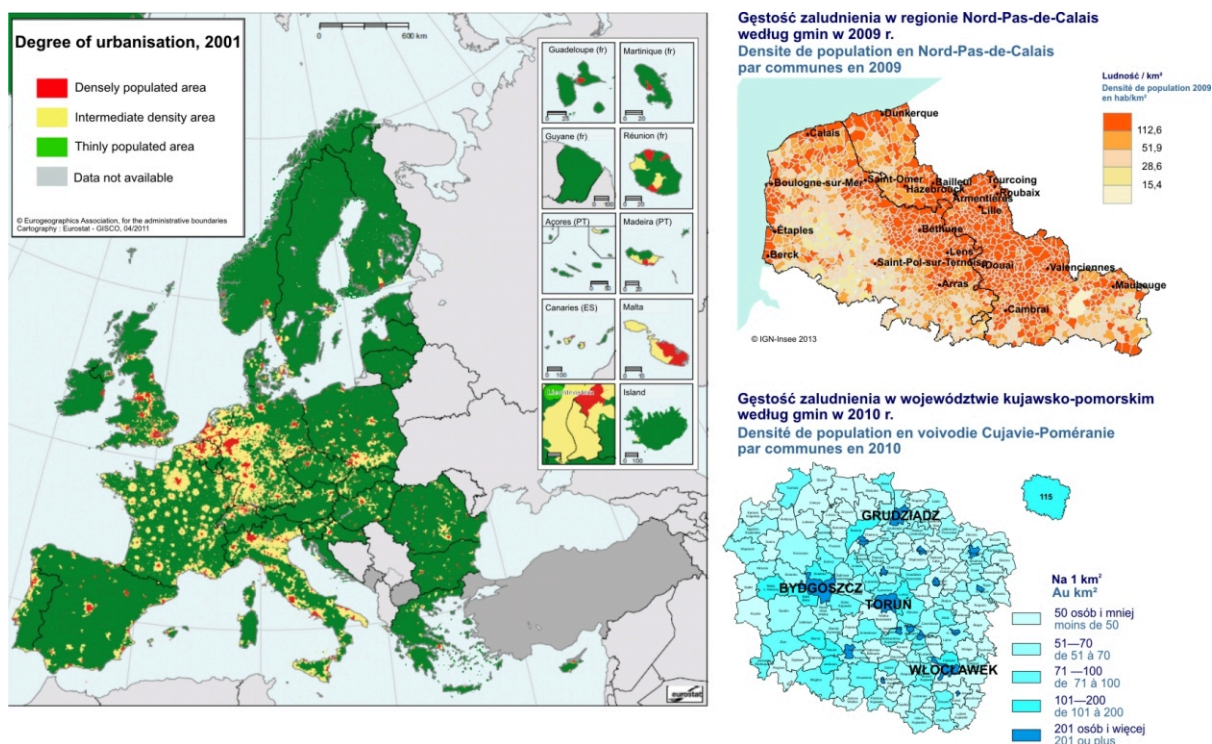
national, de 0,9 point. Par conséquent, en 2010, le taux d'urbanisation de la voïvodie Cujavie-Poméranie est de 0,4 point inférieur au taux national. Environ un quart de la population urbaine de la voïvodie vit dans deux villes principales de la région : Bydgoszcz et Torun dont le nombre d'habitants en 2010 est respectivement de 356 200 et 205 300. D'autres villes importantes de la région sont : Włocławek (116 900), Grudziądz (98 800) et Inowrocław (75 800).

Le nombre et la taille des villes impactent la densité de la population qui en voïvodie Cujavie-Poméranie est inférieure à la moyenne nationale. En 2010, la densité de la population en voïvodie Cujavie-Poméranie est de 115 habitants au km² tandis que la moyenne nationale est de 122 habitants au km² ; en ville, ces indices sont respectivement de 1513 et 1082 habitants au km². La densité de la population en milieu rural est à peine de 48 habitants au km² pour la voïvodie et de 51 habitants au km² pour la Pologne.

Le Nord-Pas-de-Calais compte 1 545 communes (dont 81 de plus de 10 000 habitants). La principale commune est Lille avec près de 235 000 habitants. La région se compose de deux départements parmi les 101 départements français : le Nord et le Pas-de-Calais.

Mapa 3: Gęstość zaludnienia w UE 27, Francji i Polsce

Carte 3 : Cartes de densité européenne, française et polonaise

źródło: Eurostat, Insee, GUS.
source : Eurostat, Insee, GUS.

Według nowej typologii miejsko-wiejskiej utworzonej w 2010 r. przez Eurostat, departament Nord znajduje się w grupie NUTS3 z nadwyżką populacji miejskiej nad wiejską określoną na poziomie 20% ogólnej populacji), natomiast departament Pas-de-Calais w grupie NUTS3 podregionów pośrednich, dla których udział populacji wiejskiej znajduje się między 20% a 50% ogólnej populacji.

Wskaźnik urbanizacji regionu może być charakteryzowany przez gęstość zaludnienia. Cały region Nord-Pas-de-Calais wpisuje się w obszar Europy Północno-Zachodniej, jednej z najbardziej zurbanizowanych stref na świecie. Zamieszkuje go średnio 325 mieszkańców na 1 km². Dla porównania, średnia gęstość zaludnienia we Francji wynosi 115 mieszkańców/km².

Selon la nouvelle typologie urbaine rurale établie en 2010 par Eurostat, le département du Nord se classe parmi les NUTS3 à prédominance urbaine avec une population rurale estimée à moins de 20% de la population totale et le département du Pas-de-Calais se classe parmi les NUTS3 intermédiaires pour lesquels la population rurale est comprise entre 20% et 50% de la population totale.

Le degré d'urbanisation d'une région peut s'approcher par sa densité de population. À ce titre, le Nord-Pas-de-Calais se démarque des autres régions de France de province avec 325 habitants au kilomètre carré (hab/km²). Pour comparaison, la densité moyenne en France est de 115 hab/km². La région s'inscrit ainsi clairement dans l'Europe du Nord-Ouest, l'une des zones les plus urbanisées de la planète.

4. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca (w PPS)

a) Wartość wskaźnika we Francji i Polsce

Unię Europejską charakteryzuje duże zróżnicowanie pod względem PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej (PPS). W latach 2000-2009 Francja pozostawała w grupie państw uzyskujących wyższe PKB na 1 mieszkańca (w PPS) niż średnio w UE 27. W tym czasie w Polsce dynamika wzrostu analizowanego wskaźnika była wyższa niż we Francji i w UE 27, ale średni poziom PKB na 1 mieszkańca liczony w PPS pozostawał znacznie poniżej średniego poziomu w UE 27. W 2009 r. PKB na 1 mieszkańca we Francji wyniosło 25,4 tys. PPS, a w Polsce – 15,1 tys. PPS, co stanowiło odpowiednio: 107,6% i 64,0% średniego PKB na 1 mieszkańca UE 27 (w PPS).

4. Produit Intérieur Brut par habitant (en SPA)

a) Situation de la France et de la Pologne

L'Union Européenne se caractérise par une forte divergence du PIB par habitant en standard de pouvoir d'achat (SPA). Dans les années 2000-2009, la France se classe parmi les pays dont le PIB/habitant en SPA est supérieur à la moyenne de l'UE-27. Pendant cette période, en Pologne, la dynamique de la croissance de l'indice analysé est supérieure à celle de la France et de l'UE-27 mais le niveau moyen du PIB/habitant en SPA est nettement inférieur à la moyenne de l'UE-27. En 2009, le PIB/habitant en France est de 25 400 SPA et en Pologne, de 15 100 SPA ce qui correspond respectivement à 107,6% et 64,0% du PIB moyen par habitant en SPA dans l'UE-27.

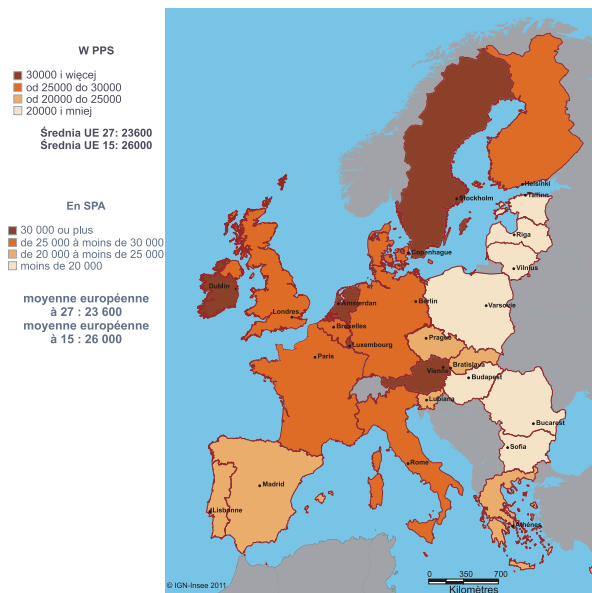
Tabl. 15. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca

Tableau 15 : Produit Intérieur Brut par habitant											
Jednostka: PPS	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Unité : PPS
UE 27	19 100	19 800	20 500	20 800	21 700	22 500	23 700	25 000	25 100	23 600	UE 27
Francja	22 000	22 900	23 700	23 200	23 800	24 900	25 700	27 000	26 700	25 400	France
Nord-Pas-de-Calais	17 200	17 900	18 700	18 400	19 000	19 800	20 800	21 900	21 700	20 700	Nord-Pas-de-Calais
Polska	9 200	9 400	9 900	10 100	11 000	11 500	12 300	13 600	14 100	15 100	Pologne
Kujawsko-Pomorskie	8 400	8 600	9 000	9 100	9 800	10 100	10 700	11 800	12 200	12 100	Cujavie-Poméranie

źródło: Eurostat
source : Eurostat

Mapa 4a. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca (w PPS) w krajach UE 27 w 2009 r.

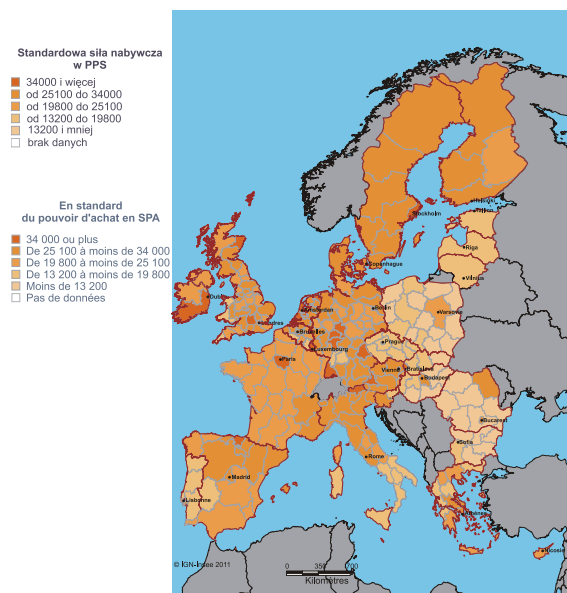
Carte 4a : Produit intérieur brut par habitant dans l'UE à 27 en 2009

źródło: Eurostat
source : Eurostat

Mapa 4b. Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca (w PPS) według regionów UE 27 w 2008 r.

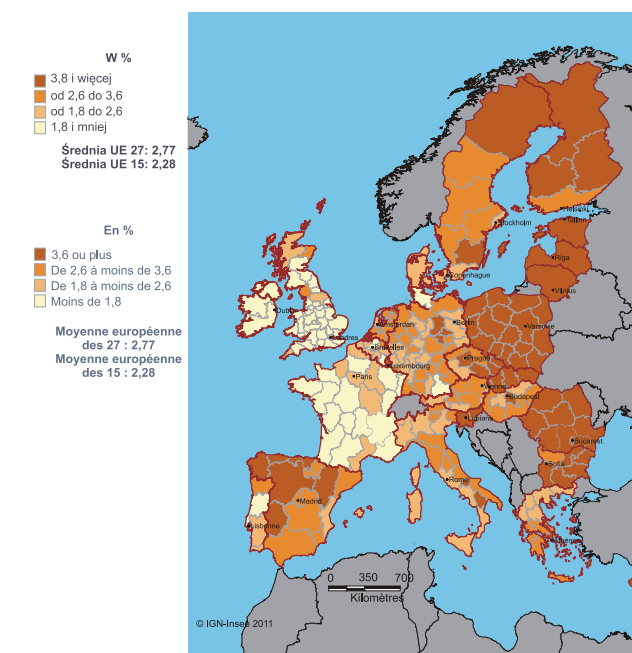
Carte 4b : Produit intérieur brut par habitant (en SPA) selon les régions de l'UE-27 en 2008

źródło: Eurostat
source : Eurostat

Mapa 4c. Zmiany Produktu Krajowego Brutto według regionów UE 27 w latach 2005-2008

Carte 4c : Taux d'accroissement annuel moyen du PIB entre 2005 et 2008

źródło: Eurostat
source : Eurostat

b) Kujawsko-Pomorskie na tle Polski

Województwo kujawsko-pomorskie należy do regionów o niższym PKB na 1 mieszkańca w PPS niż przeciętna jego wartość w Polsce. W analizowanym okresie jego wielkość systematycznie wzrastała, ale dystans między poziomem omawianego wskaźnika w województwie kujawsko-pomorskim i w Polsce wzrósł. W 2000 r. PKB na 1 mieszkańca w PPS w województwie kujawsko-pomorskim stanowił 91,3% wartości tego wskaźnika w Polsce, a w 2008 r. – 86,5%. Wzrosła też rozpiętość w poziomie zamożności województwa kujawsko-pomorskiego i najzamożniejszego województwa w kraju, czyli mazowieckiego. O ile w 2000 r. różnica PKB na 1 mieszkańca wynosiła 5500 PPS, to w 2008 r. było już to 10000 PPS.

b) La Cujavie-Poméranie en Pologne

La voïvodie Cujavie-Poméranie se classe parmi les régions dont le PIB/habitant en SPA est inférieur à la moyenne nationale. Pendant la période analysée, la valeur de l'indice se caractérise par une croissance régulière mais l'écart entre l'indice de la voïvodie et l'indice national se creuse. En 2000, le PIB par habitant en SPA en voïvodie Cujavie-Poméranie est de 91,3% de la moyenne nationale et en 2008, de 86,5%. L'écart entre la voïvodie Cujavie-Poméranie et la région la plus aisée de Pologne, la voïvodie mazowieckie, augmente aussi : en 2000, l'écart du PIB par habitant est de 5 500 SPA et de 10 000 SPA en 2008.

c) Nord-Pas-de-Calais na tle Francji

Pod względem PKB na 1 mieszkańca liczonym w PPS między regionami Francji istnieją duże dysproporcje. W 2009 r. region Nord-Pas-de-Calais, z wartością PKB 21700 PPS na 1 mieszkańca uplasował się w dolnej części klasyfikacji francuskiej. Mieszkańcy tego regionu wytwarzają przeciętnie o 1300 PPS na 1 mieszkańca, więcej niż mieszkańcy Korsyki, ale mniej (o 4800 PPS) niż mieszkańcy Rhône-Alpes (drugiego regionu francuskiego, po Ile-de-France).

c) Le Nord - Pas-de-Calais en France

De grandes disparités existent parmi les régions françaises. Avec 20 700 SPA par habitant, le Nord-Pas-de-Calais se situe dans la deuxième partie du classement français. Les habitants de la région créaient 1 300 SPA de richesse en plus que ceux de la Corse (région la moins bien placée en PIB par habitant en 2009) et 4 800 de moins que ceux de Rhône-Alpes (deuxième région française derrière l'Île-de-France).

d) Porównanie regionalne

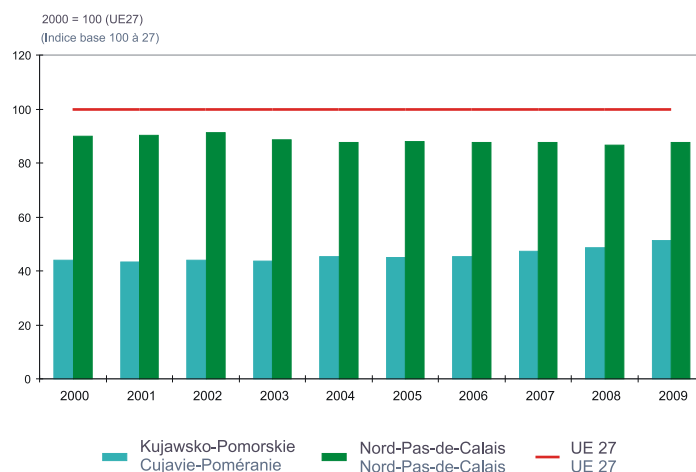
W latach 2000-2009 PKB na 1 mieszkańca w PPS zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, regionie Nord-Pas-de-Calais, jak i UE 27, systematycznie wzrastało. Różne tempo wzrostu wskaźnika w tych regionach spowodowało, że jego wartość w województwie kujawsko-pomorskim względem średniej w UE 27 wzrosła z 44,0% w 2000 r. do 51,3% w 2009 r., a w Nord-Pas-de-Calais w analogicznym okresie spadła z 90,1% do 87,7%. Nadal jednak dysproporcje w poziomie zamożności omawianych regionów pozostały duże. W 2009 r. PKB na mieszkańca w PPS w Nord-Pas-de-Calais stanowił 171,1% PKB na 1mieszkańca w PPS w województwie kujawsko-pomorskim.

d) Comparaison régionale

Dans les années 2000-2009, le PIB/habitant en SPA de la voïvodie Cujavie-Poméranie de même que celui du Nord-Pas-de-Calais et de l'UE-27 continuent à croître systématiquement. Le rythme varié de croissance de l'indice dans ces régions fait que l'indice en voïvodie Cujavie-Poméranie augmente de 44,0% en 2000 à 51,3% en 2009 en comparaison avec la moyenne de l'UE-27 et en Nord-Pas-de-Calais descend de 90,1% à 87,7% pendant la même période. Cependant l'écart entre le niveau d'aisance des régions analysées reste important. En 2009, le PIB/habitant en SPA en Nord-Pas-de-Calais est de 171,1% du PIB/habitant en SPA en voïvodie Cujavie-Poméranie

Wykres 11. Relacja Produktu Krajowego Brutto na 1 mieszkańca w PPS w województwie kujawsko-pomorskim i regionie Nord-Pas-de-Calais do średniej w UE 27 w latach 2000-2009 (UE 27=100)

Graphique 11 : Évolution du produit intérieur brut par habitant en SPA de la Cujavie-Poméranie et du Nord-Pas-de-Calais comparativement à la moyenne de l'UE à 27 entre 2000 et 2009 (indice base 100 pour l'UE à 27)

źródło: Eurostat
source : Eurostat

5. Produkt Krajowy Brutto na 1 pracującego (w PPS)

PKB na 1 pracującego jest miarą wydajności pracy. Wskaźnik obliczany jest jako relacja PKB regionu i pracujących w regionie, bez względu czy są jego mieszkańcami czy nie. PKB na 1 pracującego pozwala na określenie w jakim stopniu zatrudnienie w regionie jest „produktywne”. Różnice w PKB na 1 pracującego mogą zależeć od specjalizacji sektora działalności (efekt strukturalny) lub od specyfiki regionalnych podmiotów gospodarczych.

a) Wartość wskaźnika we Francji i Polsce

Pod względem wydajności pracy wyrażonej PKB na 1 pracującego w PPS państwa UE 27 cechuje duże zróżnicowanie. W 2008 r. Francja z wartością PKB 65900 PPS na 1 pracującego należała do państw UE 27 o najwyższej wartości omawianego wskaźnika. W Polsce natomiast wydajność pracy pozostawała na znacznie niższym poziomie. W 2008 r. PKB na 1 pracującego wynosiło 34115 PPS, co stanowiło 61,4% przeciętnej w UE 27 i 51,8% wydajności pracy we Francji. W analizowanym okresie, wskutek bardziej dynamicznego przyrostu wydajności pracy w Polsce niż we Francji, dystans między omawianymi krajami pod tym względem nieco się zmniejszył – w 2000 r. wydajność pracy we Francji była 2,3 razy wyższa niż w Polsce, a w 2008 r. – 1,9 razy.

5. Produit Intérieur brut par emploi (en SPA)

Le PIB par emploi est une mesure d'ensemble de la productivité d'une économie. Il est calculé en rapportant le PIB de la région à l'emploi régional défini par l'ensemble des actifs travaillant dans la région qu'ils y résident ou non. Le PIB par emploi permet de retranscrire dans quelle mesure les emplois de la région sont "productifs". Les écarts de PIB par emploi peuvent tenir à la spécialisation par secteur d'activité (effet structurel) ou à d'autres spécificités des tissus productifs régionaux.

a) Situation de la France et de la Pologne

S'agissant de la productivité du travail mesurée par le PIB par actif occupé en SPA, les États membres de l'UE-27 se caractérisent par une forte divergence. En 2008, la France avec son PIB de 65900 SPA par actif occupé se place parmi les États membres de l'UE-27 où la valeur de l'indice analysé est la plus élevée. En Pologne, la productivité du travail se situe à un niveau nettement inférieur. En 2008, le PIB par actif occupé est de 34115 SPA soit 61,4% de la moyenne européenne et 51,8% de la productivité du travail en France. Pendant la période analysée, la croissance plus dynamique de la productivité du travail en Pologne qu'en France a permis de réduire un peu l'écart entre les deux pays : en 2000, la productivité du travail en France est égale à 2,3 fois la productivité du travail en Pologne et en 2008, à 1,9 fois.

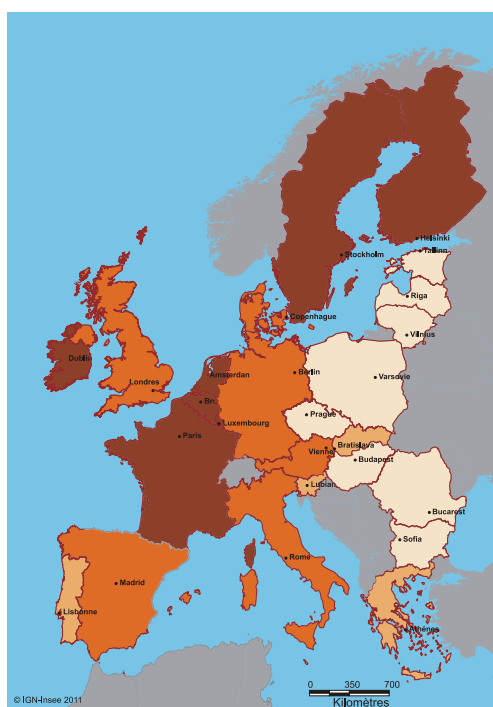
Mapa 5a. Produkt Krajowy Brutto na 1 pracującego (w PPS) w krajach UE 27 w 2008 r.

Carte 5a : PIB par emploi par pays en 2008

W PPS

- 62 000 lub więcej
- 57 000 do mniej niż 62 000
- 40 000 do mniej niż 57 000
- mniej niż 40 000

Srednia UE 27 : 55 600
Srednia UE 15 : 61 300

En SPA

- 62 000 ou plus
- de 57 000 à moins de 62 000
- de 40 000 à moins de 57 000
- moins de 40 000

Moyenne européenne à 27 : 55 600
Moyenne européenne à 15 : 61 300

źródło: Eurostat
source : Eurostat

Wskaźnik zatrudnienia			Taux d'emploi		

Pod względem produktywności pracy wyrażonej w PKB na 1 pracującego w PPS Francja znajduje się w czołówce państw EU 27. Z uwagi na tercjalizację gospodarki, Francja z roku na rok notuje spadek roli sektora przemysłowego. W latach 2000-2008, kiedy to odnotowano wzrost wartości dodanej francuskiego przetwórstwa przemysłowego na poziomie 4,3%, w skali gospodarki francuskiej wzrost ten wyniósł +14,2%, a przemysłu w strefie euro +13,1%. Nieustanna redukcja działalności przemysłowej wydaje się ograniczać możliwości wzrostu PKB na 1 pracującego. Francja pozostaje wśród krajów europejskich o produktywności pracy, przy czym zauważa się zmniejszenie dystansu względem średniej europejskiej.

En matière de PIB par emploi, du fait d'une productivité du travail plus soutenue qu'ailleurs en Europe, la France se situe dans la première partie du classement européen. Cependant, des facteurs d'incertitude sont à relever sur l'évolution récente du PIB par emploi. Du fait de la tertiarisation de son économie, la France voit la place du secteur industriel se réduire d'année en année. Avec une croissance de la valeur ajoutée en volume de 4,3% sur la période 2000-2008, la performance de l'industrie manufacturière française n'est pas au niveau de celle de l'économie nationale dans son ensemble sur la même période (+14,2%), et reste derrière celle de la moyenne des industries de la zone euro (+13,1%). Le recul continu de l'activité industrielle semble limiter le potentiel de croissance du PIB par emploi. Ainsi, tout en restant parmi les pays européens avec la plus forte productivité du travail, l'écart avec la moyenne européenne se réduit.

Tabl. 16. Produkt Krajowy Brutto na 1 pracującego w latach 2000-2008

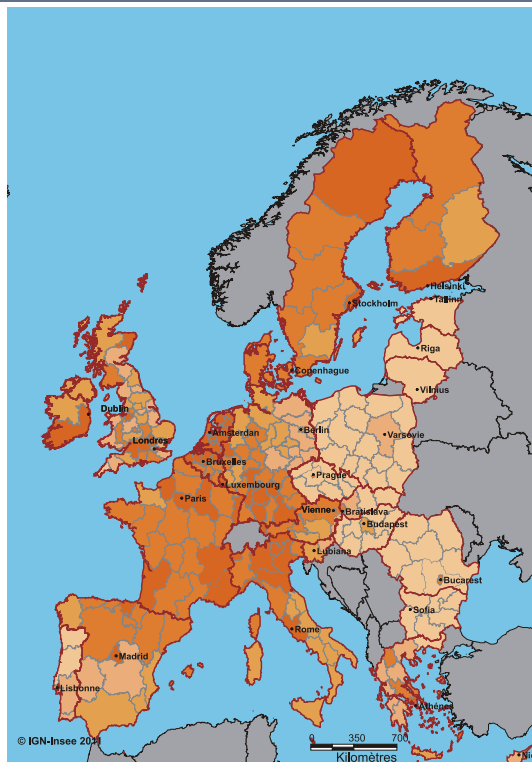
Tableau 16 : Produit Intérieur brut par emploi entre 2000 et 2008										
Jednostka: PPS	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Unité : PPS
UE 27	///	44 900	47 200	48 100	49 800	51 400	53 900	55 800	56 600	UE 27
Francja	54 000	56 000	58 100	57 200	58 900	61 600	63 300	66 000	65 900	France
Nord-Pas-de-Calais	48 400	49 900	51 800	51 300	52 900	55 500	57 500	59 800	59 900	Nord-Pas-de-Calais
Polska	23 413	25 343	27 445	28 448	30 388	31 300	32 224	34 170	34 115	Pologne
Kujawsko-Pomorskie	23 114	22 088	23 514	24 149	26 518	28 067	30 460	32 940	34 379	Cujavie-Poméranie

źródło: Eurostat
source : Eurostat

Mapa 5b. Produkt Krajowy Brutto na 1 pracującego (w PPS) według regionów UE 27 w 2008 r.

Carte 5b : PIB par emploi (en SPA) et par région européenne en 2008

- Więcej niż 110% europejskiego PKB (61200 €)
 - Od 110% do 100% europejskiego PKB (od € 61200 do € 55637)
 - Od 100% do 90% europejskiego PKB (od € 55636 do € 50073)
 - Od 90% do 75% europejskiego PKB (od € 50072 do € 41728)
 - Mniej niż 75% europejskiego PKB (€ 41727 PPS)
- PKB na 1 pracującego UE 27: 55636 PPS

- Plus de 110% du PIB européen (plus de 61 200 €)
- Entre 110% et 100% du PIB européen (entre 61 200 € et 55 637 €)
- Entre 100% et 90% du PIB européen (entre 55 636 € et 50 073 €)
- Entre 90% et 75% du PIB européen (entre 50 072 € et 41 728 €)
- Moins de 75% du PIB européen (41 727 €)

PIB par emploi en 2008 de l'Union européenne à 27 pays : 55 636 €

źródło: Eurostat
source : Eurostat

b) Kujawsko-Pomorskie na tle Polski

W latach 2000-2008 województwo kujawsko-pomorskie charakteryzowało się wysoką dynamiką wzrostu wydajności pracy (148,7), co spowodowało, że w 2008 r. osiągnęło wyższą wartość PKB na 1 pracującego w PPS niż średnia dla Polski. W efekcie pozycja województwa kujawsko-pomorskiego na tle innych województw poprawiła się o jedno miejsce. W 2000 r. pod względem PKB na 1 pracującego w PPS zajmowało ono ósmą pozycję, a w 2008 r. siódmą pozycję w Polsce.

Poziom wydajności pracy obrazuje także wartość dodana brutto na 1 pracującego. W 2009 r. dla województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła ona 84,9 tys. zł i była o 8,9% niższa niż średnio w Polsce.

W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w Polsce, w 2009 r. wystąpiły duże różnice w poziomie wartości dodanej brutto na 1 pracującego według grup sekcji PKD 2007. Najwyższą wartość dodaną brutto na 1 pracującego w 2009 r. w województwie kujawsko-pomorskim i w Polsce wypracowano w sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości (K, L); wyniosła ona odpowiednio: 193 tys. zł i 211,9 tys. zł i była 2,5-krotnie wyższa niż średnio w całej gospodarce. Najniższą natomiast wydajność pracy mierzoną wartością dodaną brutto na 1 pracującego odnotowano w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A) – 18,3 tys. zł. Wartość ta stanowiła

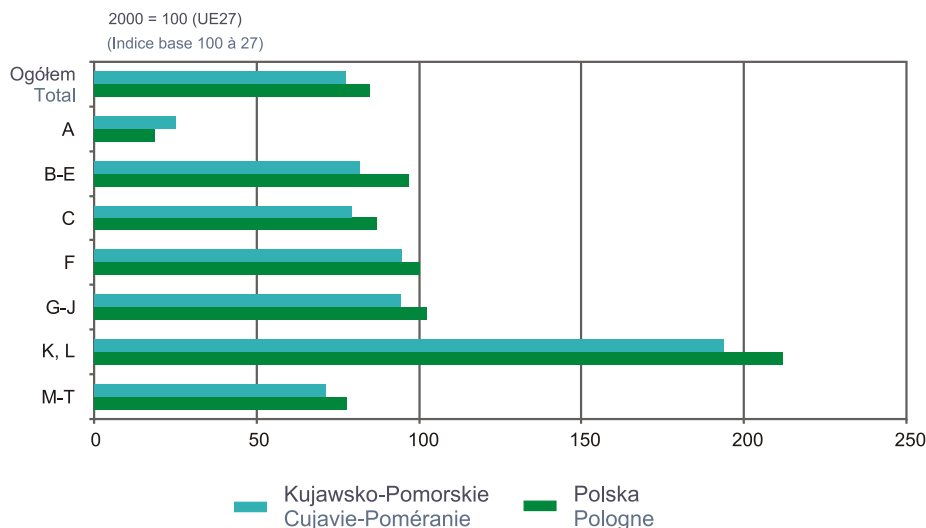
b) La Cujavie-Poméranie en Pologne

Dans les années 2000-2008, la voïvodie Cujavie-Poméranie se caractérise par une forte dynamique de croissance de la productivité du travail (148,7) et en 2008, le taux du PIB par actif occupé en SPA dépasse la moyenne nationale. La situation de la voïvodie Cujavie-Poméranie en comparaison avec d'autres voïvodies polonaises s'améliore d'une position. En 2000, la voïvodie Cujavie-Poméranie se plaçait à la huitième position en termes du PIB par actif occupé en SPA pour passer en 2008 à la septième position en Pologne.

La productivité du travail est aussi mesurée par la valeur ajoutée brute (VAB) par actif occupé. En 2009, cet indice est de 84.900 zł en voïvodie Cujavie-Poméranie soit de 8,9% au-dessous de la moyenne polonaise. En 2009, la voïvodie Cujavie-Poméranie, de même que la Pologne, se caractérise par de forts écarts de la valeur ajoutée brute par actif occupé ventilée par section de la PKD 2007. En 2009, par actif occupé, la VAB la plus élevée est générée, en voïvodie Cujavie-Poméranie de même qu'en Pologne, par la section des activités financières et d'assurance et la section des activités immobilières (K, L), avec respectivement 193 000 zł et 211 900 zł soit 2,5 fois la moyenne pour l'ensemble de l'économie. La plus faible productivité du travail mesurée par la VAB par actif occupé est celle de la section de l'agriculture, de la sylviculture, de la chasse et de la pêche (A) avec moins de 18 300 zł. Cette valeur est inférieure à un cinquième de la valeur ajoutée brute par actif occupé de l'économie

Wykres 12. Wartość dodana brutto na 1 pracującego według grup sekcji PKD 2007 w Polsce i województwie kujawsko-pomorskim w 2009 r.

Graphique 12 : Valeur ajoutée brute par emploi et par secteur de la NACE en Pologne et en Cujavie-Poméranie en 2009

źródło: Eurostat.
source : Eurostat.

niespełna 1/5 wartości dodanej brutto na 1 pracującego w polskiej gospodarce i była ponad 11 razy niższa niż wypracowana w 2009 r. w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości (K, L). W pozostałych grupach sekcji PKD 2007 wartość dodana brutto na 1 pracującego była zbliżona do jej wartości w gospodarce Polski ogółem i wahała się od 77,6 tys. zł w pozostałych usługach (M-T) do 102,3 tys. zł w działalności związanej z handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem i gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją (G-J).

polonaise et est inférieure de plus de 11 fois à la valeur générée en 2009 par la section des activités financières et d'assurance et la section des activités immobilières (K, L). Pour les autres sections de la PKD 2007, la valeur ajoutée brute par actif occupé se rapproche de sa valeur pour l'ensemble de l'économie polonaise et varie de 77 600 zł pour les autres services (M-T) à 102 300 zł pour les activités liées au commerce, à la réparation d'automobiles et de motocycles, aux transports et à l'entreposage, à l'hébergement et à la restauration, à l'information et à la communication (G-J).

c) Nord-Pas-de-Calais na tle Francji

Region Nord-Pas-de-Calais z wartością PKB na 1 pracownika bliską 60000 PPS zajął środkową pozycję na tle regionów Francji (13 miejsce na 26 regionów) i nieznacznie lepszą na tle regionów Europy (76 miejsce na 271 regionów). Odchylenie PKB na 1 pracującego od średniej krajowej i średniej regionalnej wyniosło 6000 euro PPS, czyli blisko 10%. Różnicę tę tłumaczy się jednocześnie różnicą w strukturze działalności i różnicą produktywności zatrudnienia (zwanych odpowiednio efektem strukturalnym i efektem rezidualnym).

Efekt strukturalny liczony jest dla dwóch trzecich odchylenia od PKB na 1 pracującego w kraju, natomiast efekt rezidualny liczony jest dla jednej trzeciej. Efekt strukturalny może pojawić się poprzez niewielką obecność niektórych sektorów działalności, takich jak sektor energetyczny, chemiczny, lotniczy, informatyczny, które ogólnie generują znaczną wartość dodaną. Ich niewielka obecność w regionie Nord-Pas-de-Calais powoduje deficyt wytworzonych dóbr i usług w stosunku do produkcji, która mogłaby być osiągnięta, gdyby struktura aktywności regionu była taka sama, jak w całej Francji. W zakresie zatrudnienia Nord-Pas-de-Calais specjalizuje się w przemyśle spożywczym, motoryzacyjnym, metalurgicznym i przemyśle tworzyw sztucznych.

c) Le Nord-Pas-de-Calais en France

Avec un PIB par emploi de près de 60 000 SPA, le Nord-Pas-de-Calais occupe une position intermédiaire en France (13ème rang sur 26 régions), un peu plus favorable en Europe (76ème sur 271 régions). L'écart entre le PIB par emploi observé en moyenne nationale et en moyenne régionale s'établit ainsi à 6 000 euros SPA, soit près de 10%. Cet écart s'explique à la fois par des différences de structure d'activité et par des écarts de productivité de l'emploi (appelés respectivement effet structurel et effet résiduel).

En niveau, il est estimé que l'effet structurel compte pour deux tiers de l'écart observé avec le PIB par emploi national, quand l'effet résiduel compte pour un tiers. L'effet structurel peut être illustré à travers la moindre présence de certains secteurs d'activité, comme les secteurs de l'énergie, de la chimie, de l'aéronautique, de l'informatique, qui dégagent généralement une forte valeur ajoutée. Leur faible présence dans le Nord-Pas-de-Calais engendre un déficit de richesse produite par rapport à celle qui serait créée si la structure d'activité avait été identique en France et dans la région. En termes d'emploi, le Nord-Pas-de-Calais est ainsi spécialisé dans les industries alimentaires, la fabrication de matériels de transport, la métallurgie et la fabrication de produits en caoutchouc et en plastique.

W niektórych sektorach działalności w regionie Nord-Pas-de-Calais produktywność zatrudnienia w porównaniu z wieloma innymi regionami jest wysoka, lecz niższa niż średnia krajowa. Różnice te wynikają zarówno z czynników geograficznych, ale również z układu w ramach tego samego sektora działalności. Na przykład zróżnicowany, w zależności od regionu, rozkład kadry kierowniczej i pracowników w tym samym sektorze bądź rozproszenie przestrzenne kadry zarządzającej, projektującej i wykonawczej. Region Nord-Pas-de-Calais, posiadający większość przedsiębiorstw produkcyjnych i mniejszą liczbę centrów badawczych, siedzib spółek, charakteryzuje się ujemnym efektem rezydualnym w porównaniu do Francji.

W ciągu ostatnich dwudziestu lat efekt strukturalny i rezydualny odgrywają zbliżoną rolę w regionie. Reprezentują one wielkość raczej umiarkowaną, lecz oba pozostają niekorzystne. Ujemny efekt strukturalny wskazuje, że region Nord-Pas-de-Calais, pomimo utrzymującej się tercjalizacji gospodarki, z trudnością przyciąga sektor generujący wysoką wartość dodaną, zarówno w sektorze przemysłowym, jak i w sektorze usług. Efekt rezydualny świadczy o tym, iż podmioty gospodarcze nadal w większym stopniu reprezentują zakłady zajmujące się wdrażaniem, produkcją i sprzedażą, niż podmioty zajmujące się projektowaniem, badaniami, inżynierią czy działalnością zarządczą.

Dans certains secteurs d'activité, la productivité de l'emploi est certes forte dans le Nord-Pas-de-Calais par rapport à de nombreuses autres régions mais inférieure à la moyenne nationale. Ces écarts tiennent à des facteurs proprement géographiques mais aussi à des effets de composition au sein d'un même secteur comme, par exemple, à une répartition différente selon les régions entre cadres et ouvriers dans un même secteur industriel, ou encore un éclatement dans différentes régions des fonctions de gestion, de conception, de réalisation. Présentant davantage d'établissements à vocation productive et moins de centres de recherche, voire de sièges sociaux, le Nord-Pas-de-Calais présente également un effet résiduel négatif lorsqu'on compare la région à la France.

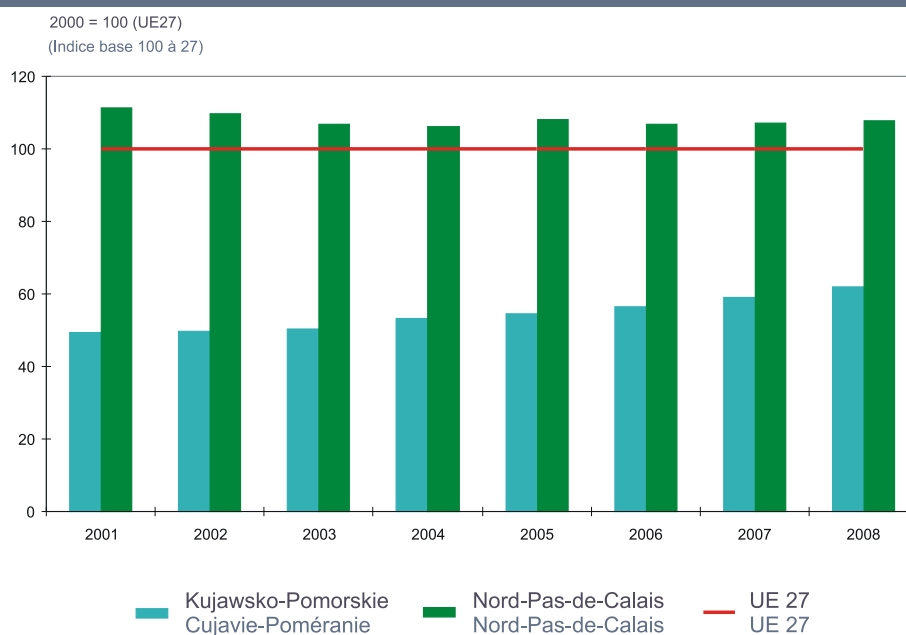
En dynamique, au cours des vingt dernières années, les effets structurels comme résiduels présentent une importance égale dans la région, d'ampleur plutôt modérée, et jouent tous les deux défavorablement. L'effet structurel négatif indique que le Nord-Pas-de-Calais, en dépit d'une tertiarisation soutenue de son économie, peine encore à attirer les secteurs à forte valeur ajoutée, et cela aussi bien dans les secteurs industriels que dans les secteurs des services. L'effet résiduel témoigne d'un tissu productif qui reste, aujourd'hui encore, davantage dédié à des activités de réalisation, de production et de commercialisation, plutôt que de conception, de recherche et d'ingénierie, ou des activités de gestion.

d) Porównanie regionalne

d) Comparaison régionale

Wykres 13. Relacja Produktu Krajowego Brutto na 1 pracującego w PPS w województwie kujawsko-pomorskim i regionie Nord-Pas-de-Calais do średniej w UE 27 w latach 2001-2008 (UE 27=100)

Graphique 13 : Évolution du produit intérieur brut par emploi en SPA de la Cujavie-Poméranie et du Nord-Pas-de-Calais comparativement à la moyenne de l'UE à 27 entre 2001 et 2008

źródło: Eurostat.
source : Eurostat.

W analizowanym okresie, tempo przyrostu wysokości PKB na 1 pracującego w PPS w województwie kujawsko-pomorskim i Nord-Pas-de-Calais było różne, ale różnica między wartością omawianego wskaźnika w analizowanych regionach w 2008 r. była zbliżona do 2000 r. i wynosiła ok. 25000 PPS. W latach 2000-2008 wydajność pracy w Nord-Pas-de-Calais była niższa niż średnio we Francji. Natomiast szybsze tempo wzrostu wydajności pracy w województwie kujawsko-pomorskim niż w Polsce spowodowało, że w 2008 r. wartość wskaźnika dla województwa i Polski była zbliżona. W efekcie w latach 2000-2008 dystans między regionami pod tym względem zmniejszył się. W 2008 r. PKB na 1 pracującego w PPS w Nord-Pas-de-Calais stanowiło 107,7% PKB na 1 pracującego w PPS w UE 27, a w województwie kujawsko-pomorskim – 61,8%. W 2001 r. było to odpowiednio: 111,1% i 49,2%.

Pendant la période analysée, le rythme de croissance du PIB par actif occupé en SPA en voïvodie Cujavie-Poméranie et en Nord-Pas-de-Calais est différent mais l'écart concernant cet indice entre les deux régions en 2008 est proche de celui de 2000 et est environ de 25 000 SPA. Dans les années 2000-2008, la productivité du travail en Nord-Pas-de-Calais est inférieure à la moyenne française. Le rythme plus soutenu de croissance de la productivité du travail en voïvodie Cujavie-Poméranie par rapport à la Pologne fait qu'en 2008, l'indice pour la voïvodie et l'indice pour la Pologne se rapprochent. Par conséquent, dans les années 2000-2008, l'écart entre les régions se réduit. En 2008, le PIB par actif occupé en SPA en Nord-Pas-de-Calais est de 107,7% du PIB par actif occupé en SPA de l'UE-27 et en voïvodie Cujavie-Poméranie, de 61,8%. En 2001, l'indice était respectivement de 111,1% et 49,2%.

6. Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 20-64 lata

Zgodnie ze Strategią Lizbońską przeciętne wskaźniki zatrudnienia ludności w wieku 15-64 lata dla Unii Europejskiej powinny osiągnąć poziom:

- ogólny wskaźnik zatrudnienia – 67% w 2005 r. i 70% w 2010 r.,
- wskaźnik zatrudnienia kobiet – 57% w 2005 r. i 60% w 2010 r.,
- wskaźnik zatrudnienia osób starszych (55-64 lata) – 50% w 2010 r.

Systematyczny wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia stanowił jedno z zasadniczych założeń Strategii. Pojawił się jednak problem jego pomiaru. Wynikał on z potrzeby ustalenia i przyjęcia takich samych przedziałów wiekowych populacji pracujących we wszystkich krajach członkowskich. W analizach coraz częściej odchodzi się od przyjętego w Strategii, stosowanego także przez Eurostat, przedziału wiekowego dla populacji pracujących 15-64 lata na rzecz populacji w wieku 20-64 lata.

6. Taux d'emploi des 20 à 64 ans

Selon la Stratégie de Lisbonne, les taux d'emploi moyens de la population âgée de 15 à 64 ans dans l'Union Européenne doivent atteindre le niveau suivant :

- taux d'emploi global : 67% en 2005 et 70% en 2010,
- taux d'emploi des femmes : 57% en 2005 et 60% en 2010,
- taux d'emploi des seniors (55-64 ans) : 50% en 2010.

L'augmentation régulière du taux d'emploi est l'un des grands axes de la Stratégie. C'est sa mesure qui pose des problèmes. La mesure nécessite de fixer et d'utiliser la même tranche d'âge pour la population des actifs occupés dans tous les États membres. Différentes analyses s'éloignent de plus en plus souvent de la tranche de 15 à 64 ans, préconisée par la Stratégie et utilisée aussi par Eurostat, pour utiliser la tranche de 20 à 64 ans.

Tabl. 17. Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 20-64 lata.

Tableau 17 : Taux d'emploi des 20-64 ans												
Jednostka: %	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Unité : %
UE 27	66,5	66,8	66,7	67,0	67,2	68,0	69,0	69,9	70,4	69,1	68,5	UE 27
Francja	67,4	67,9	68,1	69,2	69,0	68,9	68,8	69,4	70,0	69,1	68,8	France
Nord-Pas-de-Calais	58,6	60,1	60,4	63,6	64,9	64,3	63,5	63,4	63,1	61,9	62,5	Nord-Pas-de-Calais
Polska	61,0	59,4	57,4	57,1	57,3	58,3	60,0	62,7	65,0	64,9	64,6	Pologne
Kujawsko-Pomorskie	58,8	58,0	56,2	56,0	55,9	56,8	56,4	59,2	61,2	62,1	62,0	Cujavie-Poméranie

źródło: Eurostat
source : Eurostat

a) Wartość wskaźnika we Francji i Polsce

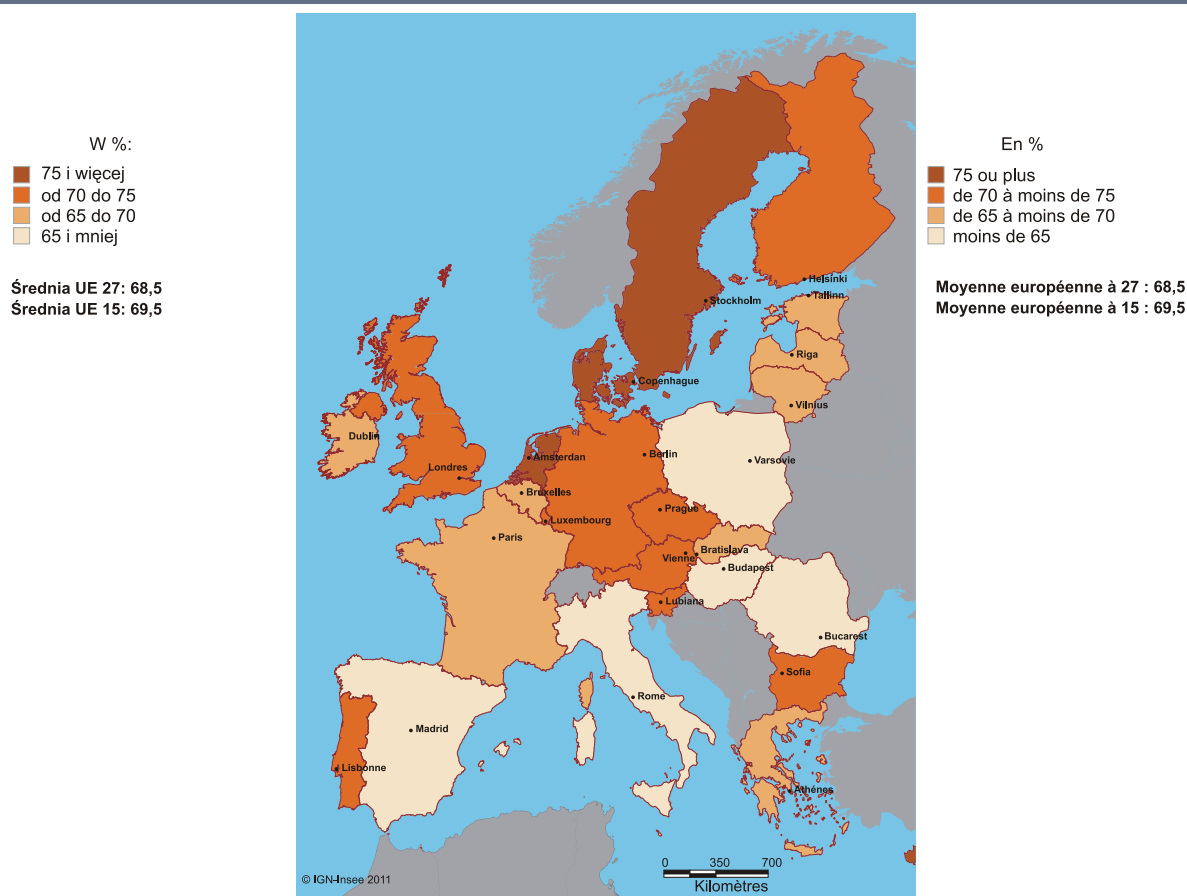
Z danych Eurostatu wynika, że we Francji w 2010 r. pracowało 68,8% osób w wieku 20-64 lata, zaś w Polsce wskaźnik zatrudnienia osób w analizowanej grupie wiekowej w 2010 r. wynosił 64,6% i należał do najniższych wśród wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Wskaźnik zatrudnienia kobiet w Polsce w 2010 r. wyniósł 57,7%, zaś mężczyzn – 71,6%. We Francji w 2010 r. analizowany wskaźnik wśród mężczyzn wyniósł 73,4% – osiągając tym samym najniższą wartość od 10 lat, zaś wśród kobiet 64,3%; odnotowano zatem wzrost wartości tego wskaźnika względem 2000 r. o 4,3 p. proc. W obu analizowanych krajach członkowskich wskaźnik zatrudnienia w stosunku do 2000 r. wzrósł: we Francji o 1,4 p. proc. dla ogółu osób pracujących w wieku 20-64 lata, w Polsce o 3,6 p. proc., osiągając w 2010 r. poziom 64,6%.

a) Situation de la France et de la Pologne

D'après les données d'Eurostat, en 2010, 68,8% des personnes âgées de 20 à 64 ans avaient un emploi en France tandis qu'en Pologne, le taux d'emploi des personnes de la tranche d'âge analysée est d'environ 64,6% et est l'un des plus faibles taux d'emploi parmi tous les États membres de l'Union Européenne. En 2010, le taux d'emploi des femmes en Pologne est de 57,7% et des hommes de 71,6%. En France, ce taux est en 2010 de 73,4% pour les hommes et c'est sa plus faible valeur depuis 10 ans tandis que pour les femmes, il est de 64,3% ce qui indique une augmentation de 4,3 points par rapport à 2000. Dans les deux pays et par rapport à 2000, le taux d'emploi a augmenté en France de 1,4 points pour l'ensemble des actifs occupés âgés de 20 à 64 ans et en Pologne de 3,6 points pour atteindre le niveau de 64,6% en 2010.

Mapa 6a. Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 20-64 lata w krajach UE 27 w 2010 r.

Carte 6a : Taux d'emploi des 20 à 64 ans par pays en 2010

źródło: Eurostat.
source : Eurostat.